

**ЗАКОРДОННЕ ПРЕДСТАВНИЦТВО УКРАЇНСЬКОЇ
ГЕЛЬСІНСЬКОЇ ГРУПИ
ВІСНИК РЕПРЕСІЙ В УКРАЇНІ
Редактор-упорядник Надія Світлична
Випуск 7/8, рік п'ятий
Липень-Серпень 1984 року
Нью-Йорк**

ПОЯСНЕННЯ ДЕЯКИХ СКОРОЧЕНЬ,
ВЖИВАНИХ У ВІСНИКУ, 7/8-84

АС — Архів самвидаву

АССР (рос.) — Автономна Радянська соціалістична Республіка.

вып. (рос. *выпуск*) — випуск

г. (рос. *город*) — місто

газ. — газета

год. — година

д-р — доктор

ЭССР (рос.) — Естонська Радянська соціалістична Республіка

ж. — журнал

КДБ — комітет державної безпеки [при Раді Міністрів]

КК — кримінальний кодекс

корп. — корпус

нар. — народився (-лась), народження

ОСО (рос. *особое совещание*) — особлива нарада

ОУНР — Організація Українських Націоналістів-революціонерів

ПВР — Президія Верховної Ради

п. **заг.** — під заголовком

ПЛ — психіатрична лікарня [загального режиму]

повід. — повідомлення

пос. (рос. *поселок*) — селище

РРФСР — Російська Радянська Федеративна соціалістична Республіка

сел. — селище

СІЗО — слідчий ізолятор [тюрма]

СПЛ — спеціальна психіатрична лікарня [закритого типу]

ст. — стаття

ул. (рос. *улица*) — вулиця

УПА — Українська Повстанська Армія

УРСР — Українська Радянська соціалістична Республіка

уст. — установа

учр. (рос. *учреждение*) — установа

ч. — частина

ШІЗО — штрафний ізолятор

**НАЗВИ СТАТЕЙ КАРНОГО КОДЕКСУ,
ЗГАДУВАНИХ У ВІСНИКУ, 7/8-84**

Ст. 187¹ КК УРСР — "Наклеп на радянський державний і суспільний лад" (див. 7/8-10).

Ст. 188³ КК РРФСР — "Злісне непокорення вимогам адміністрації виправно-трудової установи (див. 7/8-18)

Ст. 196 КК УРСР — "Порушення паспортного режиму" (див. 7/8-2)

ХРОНІКА РЕПРЕСІЙ

СМЕРТЬ ВОЛОДИМИРА ГОРБОВОГО

7/8-1 21 травня 1984 року в рідному селі **Оболоня Долинського р-ну Івано-Франківської області** помер на 85-му році один з найстарших українських політкаторжанів **Володимир Григорович ГОРБОВИЙ** (див. 1982, 7/8-52 і раніше фото — нижче).

Володимир ГОРБОВИЙ

Володимир ГОРБОВИЙ (нар. 30. І. 1899 р.), закінчивши Карловий університет у Празі та Ягйлонський університет у Кракові, працював адвокатом у м. Долина, у Львові, в Кракові. Зокрема,

він захищав С. БАНДЕРУ в справі вбивства ПЄРАЦЬКОГО в 1935-36 рр. За національну активність В. ГОРБОВОГО ще змолоду переслідувала польська, німецька, пізніше — радянська влади. 1921 і 1922 рр. по кілька місяців був в'язнем у львівських "Бригідках"; 1934 р. — в Березі Картузькій; у 1941-42 рр. — у тюрмі "Монте Люпіх" у Кракові — за маніфест Українського Національного Комітету, очоленого В. ГОРБОВИМ, схвалений 22 червня 1941 року і надісланий Гітлерові. З огляду на тяжке захворювання легень, В. ГОРБОВОГО звільнили і він переїхав до Чехословаччини. Після закінчення другої світової війни він працював там юрисконсультантом у міністерстві земельних справ. Несподівно 1.VIII.1947 року чеські власті заарештували В. ГОРБОВОГО і через 11 місяців, 9.VII.1948 року передали його польському урядові. У Варшаві В. ГОРБОВИЙ, якого слідчі дуже били, високочив через вікно з кабінету на другому поверсі і зламав собі ногу. Не діставши вчасно медичної допомоги, залишився на все життя калі-

кою. Не знайшовши підстав для засуду, польські власті передали його в 1949 році до Радянського Союзу, хоча В. ГОРБОВИЙ ніколи не був радянським громадянином. Після трирічного слідства в Києві В. ГОРБОВОГО засудила "трійка ОСО" до 25 років ув'язнення, яке він відбув повністю. Після звільнення в серпні 1972 року, жив у рідному селі Оболоня біля м. Долини, де й помер та був похований. Його постійні домагання виїхати до сина в Прагу були марні. В українській пресі про д-ра ГОРБОВОГО можна прочитати:

В. С-к, Завжди незламний (80-річчя д-ра Володимира Горбового). — газ. "Свобода", 27.1.1979 р., 30.1.1979 р.

Оцим доводжу до Вашого відома, що мені загрожує голодова смерть" — пише Володимир Горбовий до В. Щербицького. — газ. "Свобода", 3.III.1979 р.

80-year-old ex-political prisoner fears starvation, seeks emigration — *The Ukrainian Weekly*, March 11, 1979.

Volodymyr Horbovy, nationalist leader, died in Ukraine at 84. — *The National Tribune*. July 22, 1984.

Скарга 82-річного д-ра В. Горбового (до Голови Президії Верховної Ради СРСР Брежнєва, 8 вересня 1979 р.). — газ. "Шлях перемоги", ч. 5 (1347), 3.11.1980 р.

В альбом грядущим поколінням. — ж. "Крилаті", 1982, No 2, стор. 6.

АРЕШТ ВАСИЛЯ ПЩГОРОДЕЦЬКОГО

7/8-2 1 березня 1984 року в с. Крушельниця Сколевського р-ну Львівської області заарештували довгорічного українського політв'язня **Василя Володимировича ПЩГОРОДЕЦЬКОГО** (див 1983, 11/12 і раніше). Василь ПІДГОРОДЕЦЬКИЙ (нар. 1926 р.),

колишній старшина УПА, що належав до штабу головного командира УПА Романа ШУХЕВИЧА, **в 1951 році був заарештований та засуджений до 25 років таборів.** У таборі **в 1955 році В ПІДГОРОДЕЦЬКИЙ** став одним з організаторів табірної повстання, і до його терміну **додали ще 5 років.**

Звільнившись у 1981 році, В. ПІДГОРОДЕЦЬКИЙ оселився в свого брата Івана в с Крушельниця, але йому відмовили в прописці. Оскільки В. ПІДГОРОДЕЦЬКИЙ не захотів виїхати з рідних місць, його заарештували за **порушення паспортного режиму (ст. 196 КК УРСР)** та засудили до **1 року таборів.** Він **звільнився наприкінці 1983 року** і знову приїхав до с. Крушельниця.

1.III.1984 року В. ПІДГОРОДЕЦЬКОГО заарештували знову за тим самим звинуваченням у **"порушенні паспортних правил"** і помістили до Львівської тюрми. Суд мав відбутися в середині березня, проте його наслідки досі не відомі. У КК УРСР максимальне покарання за цією статтею передбачено 2 роки таборів (в КК РРФСР — 1 рік). За порушення паспортних правил до кінця 1982 року карали в кримінальному порядку тільки в т. зв. "режимних областях" (наприклад, у прикордонній зоні), але наприкінці 1982 року це обмеження було знято (в РРФСР — Указом ПВР РРФСР від 3.XII.1982 р., на Україні — невідомо, який відповідник), і дію статті КК поширили на всю територію СРСР.

ПЕРЕСЛІДУВАННЯ П'ЯТДЕСЯТНИКІВ

7/8-3 Суд над Іваном ЛУЧКОМ (див. 1984, 6-7 і раніше), перепризначений на 3.VI.1984 року, в цей день не відбувся, його знову відкладали. Коли суд відбувся — невідомо, але став відомий вирок: **2 роки позбавлення волі умовно з 3-річним випробувальним терміном.**

ПЕРЕСЛІДУВАННЯ БАПТИСТІВ

7/8-4 3 квітня 1984 року в Кельменецькому р-ні Чернівецької обл. заарештували Івана Івановича **ПАЛАНІЙЧУКА** (нар. 2.IX.1949 р.) та Івана Григоровича **ЯКІМЧУКА** (1954 р. нар.). Дружина **ПАЛАНІЙЧУКА** Лідія Степанівна сподівається . п'ятої

дитини, у ЯКИМЧУКА та його дружини **Анастасії Григорівни двоє дітей**. Родини обох заарештованих мешкають за адресою: **275126, Чернівецька обл., Кельменецький р-н, с. Комарове**.

7/8-5 У другій половині квітня 1984 року на Україні відбулося кілька арештів:

18 квітня в м. Нова Каховка Херсонської обл. заарештували баптиста РОМАНЧУКА (1928 р. нар.).

22 квітня в Київській обл. — баптиста БАБЕНКА (1926 р. нар.).

У м. Ковелі Волинської обл. заарештували баптиста П. А. РУСАВУКА (1957 р. нар.).

7/8-6 9 червня 1984 року в м. Хмельницьку судили баптиста Івана БАРАНЮКА (див. 1984, 18). Вирок — **3 роки таборів суворого режиму**.

7/8-7 12 квітня в м. Ворошиловграді відбувся суд над О. КРУГОВИЧЕМ (див. 1984, 2-6). Його засудили до **4 років таборів загального режиму**.

7/8-8 16 травня 1984 року в м. Черкасах відбувся суд над **Анатолієм ІВАЩЕНКОМ, Олександром ПАВЛЕНКОМ та Миколою ШЕПЕЛЕМ** (див. 1984, 43). Перших двох засудили до **2,5 років таборів загального режиму** кожного, **М. ШЕПЕЛЯ — до 3 років**.

7/8-9 У справі Олександра КРУГОВИЧА (див. цей вип. 7/8-7 і раніше) 29 березня 1984 року, за два тижні перед його судом, відбувся обшук у м. Харцизьку Донецької обл. у Серафими ЮДИНЦЕВОЇ (див. 1982, 4-6 і раніше). Обшук провадив працівник міліції АВГУСТОВИЧ. Вилучено листи і поштівки — всього 12 предметів. Наступного дня у тій самій справі було проведено три обшуки в Донецьку та один — у Макіївці.

ПЕРЕСЛІДУВАННЯ ЄВРЕЙСЬКИХ АКТИВІСТІВ

7/8-10 12 серпня 1984 року в Одесі заарештували відмовника Якова ЛЕВІНА (див. 1984, 57 і раніше). У день арешту в його помешканні зробили обшук. Вилучили підручники з івриту, ізраїльські фотознімки. Я. ЛЕВІНА помістили до Одеської тюрми, пред'явивши звинувачення за **ст. 187¹ КК УРСР**.

21.11.1984 року у Я. ЛЕВІНА вдома і на роботі відбулися обшуки (див. 1984, 4-12, там неточна дата). Після цього його не раз викликали на допити в справі No 2305, — справі якогось РЯБА. РЯБО — співпрацівник одного з одеських євреїввідмовників, група яких поїхала влітку 1983 року відпочивати на Соловецькі острови. В Архангельську в РЯБА вилучили ніж. Його заарештували, звинувативши в зберіганні зброї. Тепер РЯБО перебуває в СІЗО та дає докладні покази проти євреїв, з якими він їздив у відпустку. Він твердить, що вони займалися розповсюдженням сіоністської літератури, провадили "сіоністські розмови, що розпалюють національну ворожнечу". Можливо, що Я. ЛЕВІНА заарештували тепер саме за показами РЯБА.

Одеська викладачка івриту в неофіційних гуртках їда (Юдиф) НЕПОМНЯЩА (див. 1982, 2-11 і раніше) 17 серпня 1984 року подала заяву начальникові Одеської тюрми з проханням зареєструвати їхній шлюб.

7/8-11 У день повернення політв'язня Лева ЕЛЬБЕРТА з табору до Києва (див. 1984, 6-17 і раніше) у нього вдома відключили телефон, а його знайомій Анні ЛІБЕРМАН, яка приїздила з м. Бендери до Києва, щоб зустрітися з Л. ЕЛЬБЕРТОМ, зробили через це попередження в КДБ.

7/8-12 6 липня 1984 року одеських відмовників Олександра ПРУДКОВА (1945 р. нар.) та Ігоря КОЗЛИКА викликали до КДБ, де їм зробили попередження. Від них вимагали припинити писати листи протесту до радянських інстанцій, не зустрічатися з іноземцями та припинити зв'язки з одеським єврейським активістом Яковом МЕШЕМ. О. ПРУДКОВ — відмовник від 1974 року, І. КОЗЛИК — від 1981.

ЩЕ ПРО СПРАВУ СТЕПАНА САПЕЛЯКА

7/8-13 Серед репресивних дій проти Степана САПЕЛЯКА (див. 1984, 4-1 і раніше), були, зокрема, такі:

2 вересня 1983 року на харківській фабриці "Спорттрикотаж", де С. САПЕЛЯК працює водночас електромонтером і вантажником, за вказівкою КДБ відбулися загальні збори, на яких було оголошено, що він — небезпечний державний злочинець, який провадить антирадянську діяльність. Невдовзі САПЕЛЯКА викликали до військкомату і повідомили, що його призивають на шестимісячну "перепідготовку" та що він служитиме у військах внутрішньої охорони у виправно-трудових таборах. С. САПЕЛЯК приніс до військкомату довідку про те, що в нього хронічний отит і гіпертонія. Справа нібито заглухла.

4 липня 1984 року в Москві заарештували відому активістку правозахисту, кандидата філософських наук Ліну Борисівну ТУМАНОВУ (1939 р. нар. — див. 1984, 4-1 і раніше), яка брала активну участь у долі Степана САПЕЛЯКА. Коли САПЕЛЯК приїздив до Москви, його не раз затримували в її помешканні. Л. ТУМАНОВА, крім того, виступала на захист інших українських політв'язнів: Дмитра МАЗУРА (див. 1983, 9/10 і раніше), Василя ОВСІЄНКА (див. 1984, 2-30 і раніше) тощо. Останній відкритий лист на захист САПЕЛЯКА Л. ТУМАНОВА написала в грудні 1983 року.

ПРО СПРАВУ ІРИНИ ЗЕЛЕНОЇ

7/8-14 Ірина ЗЕЛЕНА (див. 1984, 4-1 і раніше) — французька громадянка українського походження. Під час туристської подорожі до Польщі в 1983 році її затримали на приватній квартирі (а не під час переходу польсько-радянського кордону, як ми помилково повідомляли раніше). На пресконференції 22 листопада 1983 року, влаштованій у Києві, твердили, що І. ЗЕЛЕНУ затримали в той момент, коли вона "намагалася переправити на територію СРСР інструкції шпигунського характеру, матеріали і мікроплівки, призначені для її "однодумця" Михайла Євгеновича КУХТЯКА, співробітника Івано-Франківського медінституту. М. КУХТЯК насправді був сексотом КДБ протягом багатьох років. У матеріалах пресконференції, передрукованих у багатьох не тільки республіканських, а й союзних газетах (див., наприклад, ст. в газ. *"Комсомольская правда"* від 23.XI.83 р. п. заг. *"Басмач" потрапляє в пастку"*) посилялися, зокрема, на листування М. КУХТЯКА з керівником української емігрантської партії ОУН(р) Ярославом СТЕЦЬКОМ та його дружиною Славою СТЕЦЬКО. Степана САПЕЛЯКА (див. попереднє повід.), якого намагалися пов'язати зі справою І. ЗЕЛЕНОЇ, на пресконференції в жодному контексті не згадували. Ірина ЗЕЛЕНА, повернувшись до Франції після видворення з Польщі, заперечила все, крім факту затримання.

ПРО ЛИСТІВКИ

7/8-15 Наприкінці 1983 року в Києві заарештували двох чоловіків, які розповсюджували листівки поштою. Ім'я автора листівок не відоме. Другий чоловік, який допомагав йому надписувати конверти, — Володимир Петрович ДЕЛІДІВКА. На суді він висловив каяття. Його засудили до 6 років таборів суворого режиму і 5 років заслання. У березні 1984 року В. ДЕЛІДІВКУ привезли до табору ЖХ-385/3-5 (сел. Барашево Мордовської АРСР).

ПРО СТРАЙКИ, ДЕМОНСТРАЦІЇ

7/8-16 У 1983 році в м. Кривий Ріг Дніпропетровської обл. відбувалися хвилювання (страйки, вуличні демонстрації) через брак харчів у крамницях. Влада пішла назустріч: харчі в крамницях на якийсь час з'явилися.

7/8-17 Напередодні святкування річниці Жовтневої революції, восени 1983 року в Дніпропетровську, як оповідають, хтось прив'язав до старої коняки гасло: *"65 років великого творіння"* і пустив по вулиці, а до портрету АНДРОПОВА домалювали сталінські вуса. Ходили чутки, що це зробили восьмеро студентів якогось технічного вузу. Після цього міністерство освіти нібито видало якесь попередження про покарання керівництва тих вузів, де виявляють недостатню політичну пильність.

НОВИНИ ПРО НЕВІЛЬНИКІВ

1. У тюрмах і в таборах

7/8-18 У жіночому політичному таборі ЖХ-385/3-4 зараз перебуває 12 жінок-політв'язнів. Це Тетяна ОСІПОВА (див. 1981, 1) з Москви, киянки Ірина РАТУШИНСЬКА (див. 1984, 6-13 і раніше), Раїса РУДЕНКО (див. 1984, 3-23 і раніше) і Ольга ГЕЙКО-МАТУСЕВИЧ (див. 1984, 5-26 і раніше), ленінградка Наталія ЛАЗАРЄВА, Лате ПАРЕК, Лідія ДОРОНІНА, Едіта АБРУТЕНЄ і Ядвіга БЕЛЯУСКЕНЄ — з Прибалтики, Галина БАРАЦ-КОХАН (див. 1984, 5-52 і раніше) з Москви, Софія БІЛЯК (див. 1983, 11⁵12) з Житомира, а також ВІНОГРАДОВА, про справу якої нічого не відомо. В жіночій політзоні в'язні систематично протестують проти умов утримання, оголошують голодівки і страйки. Різною мірою в актах протесту беруть участь усі жінки-політв'язні. ОСІПОВА і РАТУШИНСЬКА — неодмінні учасниці всіх цих акцій. Від осені 1983 до літа 1984 року жінки провели 193 страйки і 218 голодівок. На початку літа почали страйкувати Т. ОСІПОВА, І. РАТУШИНСЬКА, Г. БАРАЦ-КОХАН, Я. БЕЛЯУСКЕНЄ, Н. ЛАЗАРЄВА. Проти Тетяни ОСІПОВОЇ готують наву справу: її звинувачують в організації всіх цих страйків (можливо, йдеться про застосування ст. 188³ КК РРФСР).

7/8-19 28 грудня 1983 року суд у Мордовії перевів Євгена АНЦУПОВА (див. 1984, 1-46 і раніше) на **тюремний режим терміном на три роки**. Обґрунтування — порушення режиму (15 покарань у 1981-83 рр.). Стан здоров'я Є. АНЦУПОВА різко погіршився (хвороби серця і легень, болять на ногах жили). У лютому-березні АНЦУПОВ через хворобу не міг виходити на прогулянки.

7/8-20 У середині липня Ігор ГЕРАЩЕНКО (див. 1984, 1-26 і раніше) їздив на побачення з дружиною Іриною РАТУШИНСЬКОЮ (див. цей вип., 7/8-19 і раніше). Побачення їм, однак, знову не дали, бо вона нібито порушила режим. Порушення полягало в тому, що І. РАТУШИНСЬКА поклала на ліжко свій бушлат. У РАТУШИНСЬКОЇ постійно тримається підвищена температура. Підозрюють туберкульоз. Недавно її знову карали карцером (звинувачення не відоме). Протягом останніх понад трьох місяців її листи до родини не доходять, так само вона не дістає листів від чоловіка.

7/8-21 17 червня 1984 року харківського хіміка Юрія ТАРНОПОЛЬСЬКОГО (див. 1984, 6-14 і раніше), ув'язненого в Читинському таборі, посадили на 15 діб до ШІЗО.

7/8-22 Олександр ШАТРАВКА (див. 1984, 6-41 і раніше) в таборі м. Жанатас КазРСП намагався кінчити життя самогубством, ударивши себе ножом у бік. Рана виявилася не смертельною. Після того, як О. ШАТРАВКА вийшов з лікарні, його до неприємності

побили наглядачі. ШАТРАВЦІ сказали, що йому загрожує новий термін. Причиною, яка штовхнула його на спробу самогубства, О. ШАТРАВКА називає постійні побиття, непосильну працю (14-16 годин на день, часом без сну по кілька днів підряд), відмову в медичній допомозі (ШАТРАВКА перехворів на запалення легень). У справі О. ШАТРАВКИ є позначка "схильний до втечі" (так звана "червона смуга"). Через це він що дві години, від 6-ї год. ранку до 10-ї вечора мусить реєструватися в чергового офіцера колонії.

7/8-23 У липні й серпні 1984 року **закінчилися терміни ув'язнення** таких в'язнів сумління: **РУСНАК Марії** (див. 1981, 9-41 і раніше) з Чернівецької обл., **ЧЕПЦЯ Івана** (див. 1984, 2-33 і раніше) з м. Нікополь Дніпропетровської обл., **Віктора КАРПУКА** з м. Миколаєва (див. 1984, 5-29 і раніше), **Юрія МЕШКА** з с. Кипчаш Закарпатської обл. (див. 1984, 4-22 і раніше), **Олександра ПАРИЦЬКОГО** з Харкова (див. 1984, 5-13 і раніше) та **Олександрів ФАБРИКИ** з Тернополя (див. 1984, 2-8).

2. У божевільнях

7/8-24 16 листопада 1982 року забрали до армії баптиста **Вячеслава Вікторовича МИНЬКОВА**. З релігійних міркувань він відмовився скласти присягу. Протягом усього терміну служби в армії з нього знущалися інші солдати, били його. **13 квітня 1984 року В. МИНЬКОВА забрали до психіатричної лікарні** за адресою: **250005, м. Чернігів, вул. Щорса, 3, ПЛ, I відділ. Мати В. МИНЬКОВА Віра Іванівна мешкає за адресою: 220024, г. Минск, ул. Серова, 33, кв. 65.**

7/8-25 Баптиста Віктора Семеновича **БЕЗЗУБЕНКА** призвали до армії, однак, він відмовився з'явитися за повісткою до військкомату з релігійних міркувань. Тоді його **забрали до божевільні** (адреса не відома). **Батьки Віктора БЕЗЗУБЕНКА** мешкають за адресою: **Донецька обл., м. Жданов, вул. Під'їзна, 3.**
7/8-26 Віктора **РАФАЛЬСЬКОГО** (див. 1984, 5-50 і раніше) рішенням **суду**, який відбувся **27 лютого 1984 року**, перевели із **ПЛ загального типу у Львові до Дніпропетровської СПЛ.** **РАФАЛЬСЬКОГО** привезли туди **12 квітня 1984 року.**

3. На засланні

7/8-27 Член Української Гельсінської групи **Мирослав МАРИНОВИЧ** (див. 1984, 4-20 і раніше) почав своє 5-річне заслання в **Казахській РСР.** Точніша адреса не відома.

2/7-28 Закінчивши 10-річний вирок (7+5), **Богдан РЕБРИК** (див. 1984, 5-30 і раніше) поїхав на батьківщину — до Івано-Франківської обл. Однак, йому не тільки не дозволили там жити, а всіляко шантажували його, почавши з бесід у Цілинограді наприкінці терміну і кінчивши оголошенням по радіо в Івано-Франківську, що "Богдан РЕБРИК — небезпечний злочинець". Не витримавши психологічного іску, він **повернувся на місце свого заслання до Казахстану.** Там його обікрали, і теперішня доля Б. РЕБРИКА невідома.

ПРИВІТАЙТЕ

З УРОДИНАМИ

Повідомляємо адреси тих переслідуваних, хто народився у вересні або жовтні, а також їхніх родин.

7/8-29 8 вересня 1935 року нар. **Дмитро Миколайович КВЕЦЬКО** (див. 1983, 7/8 і раніше). Його адреса в засланні: **665540, Иркутская обл., пос. Чунский, ул. Фрунзе, 8, кв. 114.** Адреса його сестри **Марії Миколаївни: 285633, Івано-Франківська обл., Долинський р-н, сел. Слобода-Болехівська.**

7/8-30 9 вересня 1953 року нар. **Ольга Дмитрівна ГЕЙКО-МАТУСЕВИЧ** (див. цей вип., 7/8-19 і раніше) її адреса в таборі: **431200, Мордовская АССР, Теньгушевський р-н, пос. Барашево, учр. ЖХ-385/3-4.** Адреса чоловіка **Миколи МАТУСЕВИЧА** в засланні не відома. Адреса зовиці **СЛОБОДЕНЮК Таміли Іванівни: 252067, м. Київ-67, бульвар Івана Лепсе, 3, кв. 60.**

7/8-31 10 вересня 1941 року нар. **Микола Андрійович ГОРБАЛЬ** (див. 1984, 5-35 і раніше). Його адреса в таборі: **329013, Миколаївська обл., Казанівський р-н, ст. Новоданилівка, уст. ІН-316/93-1.** Адреса дружини **СТОКОТЕЛЬНОЇ Ольги Іванівни: 252162, Київ-162, бульвар 50 років Жовтня, 14а, кв. 103.** Адреса матері **Теклі Андріївни: Тернопільська обл., Борщівський р-н, с Литячі.** Адреса сина **Андрія** від першого шлюбу (нар. 21. VI. 1978 р.): **252152, Київ-152, вул. Павла Тичини, 1, кв. 30, Тел. 550 13 58.**

**7/8-32 11 вересня 1932 року нар. Галина Андріївна
МАКСИМОВА** (див. 1983, 9/10 і раніше). Її адреса в таборі: **270059,**
м. Одеса, уст. ЮГ-311/74. Її син Олександр мав звільнитися з
ув'язнення до м. Ужгород.

**7/8-33 15 вересня 1938 року нар. Анатолій Іванович
КОРЯГІН** (див. 1984, 5-11 і раніше). Його адреса в тюрмі: **422950,**
Татарская АССР, г. Чистополь, учр. УЭ-148/ст-4. Адреса родини
(мати, дружина Галина Данилівна, діти Іван, Олександр і Дмитро):
м. Харків, вул. Познанська, 10, кв. 39. Тел. 63 60 86.

7/8-34 16 вересня 1947 року нар. Валерій Веніамінович МАРЧЕНКО (див. 1984, 6-28 і раніше). Його адреса в таборі: **618263, Пермская обл., Чусовской р-н, пос. Кучино, учр. ВС-389/36-1.** Адреса матері **МАРЧЕНКО-СМУЖАНИЦІ Ніни Михайлівни: 252111, м. Київ-111, вул. Щербакова, 72, корп. 2, кв. 130.**

7/8-35 19 вересня 1947 року нар. Василь Володимирович СПИНЕНКО (див. 1983, 7/8 і раніше). Його адреса в божевільні: **339019, Донецька обл., м. Макіївка, шахта ім. Бажанова, ПЛ.**

7/8-36 21 вересня 1929 року нар. Павло Федорович КАМПОВ (див. 1983, 7/8 і раніше). Його адреса в таборі: **290631, м. Львів-31, уст. ВЛ-315 ЗО.** Адреса перед арештом (він розлучений, має дочку): **294007, м. Ужгород, вул. Чайковського, 8.**

7/8-37 22 вересня 1934 року нар. Март-Олав Юліусович НІКЛУС (член УГГ). Його адреса в тюрмі: **422950, Татарська АССР, г. Чистополь, учр. УЭ-148 ст-4.** Адреса матері **Ельфріди: 202400, ЭССР, г. Тарту, ул. Викаркааре, 25.**

7/8-38 6 жовтня 1950 року нар. Олександр Іванович ШАТРАВКА (див. 1984, 6-41 і раніше). Його адреса в таборі: **485222, КазССР, Джамбульська обл., г. Жан атас, учр. ЖД-158/3-9.** Адреса дружини **ГОРДІЄНКО Анни Ю.: 101000, г. Москва, Чистопрудный бульвар, 13, кв. 3а.** Адреса матері **Валентини Петрівни, батька і брата Михайла: Дніпропетровська обл., м. Кривий Ріг, вул. Миру, 7, кв. 178. Тел. 26 33 32.**

7/8-39 10 жовтня 1919 року нар. Богдан Михайлович ЧУЙКО (див. 1984, 6-34 і раніше). Його адреса в таборі: **618505, Пермская обл., Соликамсткий р-н, пос. Мис, учр. АМ-24 2-1.** Адреса дружини **ТУРИНСЬКОЇ Марії Михайлівни і дочки Ірини: 393740, Тамбовская обл., г. Мичуринск, ул. Киевская, 10, кв. 6.**

7/8-40 11 жовтня 1951 року нар. Роман Степанович ЄСІП. Його адреса в таборі не відома. Домашня адреса до арешту: **м. Львів, вул. Янки Купали, 36, кв. 3.**

7/8-42 18 жовтня 1942 року нар. Леонід Федорович ЛИТВИНЕНКО (див. 1983, 7/8 і раніше). Його адреса в таборі: **458012, КазССР, г. Кустанай, учр. УК-161 2-33.** Адреса дружини **Марії Михайлівни з 9-ма дітьми (Олександр, нар. 19. VII. 1968 р.,**

Богдан ЧУЙКО перед останім арештом

Анатолій, нар. 4. XII. 1969 р., Василь, нар. 29. XII. 1971 р., Володимир, нар. 19. II. 1973 р., Юрій, нар. 24 V. 1974 р., Лариса, нар. 28. XII. 1975 р., Віктор, нар. 31. VIII. 1977 р., Михайло, нар. 2. IV. 1979 р., Наталія, нар. 16. III. 1981 р.): **320903, Дніпропетровська обл., сел. Таромське-І, вул. Ломоносова, 65.**

7/8-43 20 жовтня 1936 року нар. Василь Тарасович

БЕРЕЗОВСЬКИЙ (див. 1983, 7/8 і раніше). Його адреса в таборі: **288371, Вінницька обл., Піщанський р-н, сел. Трудове, уст. ІВ-301/59-9-91.** Адреса дружини **Лідії Романівни** з чотирма дочками

(1957, 1960, 1967, і 1980 рр. нар.) та двома синами (1969 і 1977 рр. нар): **292210, Львівська обл., м. Червоноград, вул. Леніна, 13, кв. 21.**

7/8-44 25 жовтня 1928 року нар. Леонід Миколайович МАЛИШЕВ (див. 1983, 7/8 і раніше). Його адреса в таборі: **618263, Пермская обл., Чусовской р-н, пос. Кучино, учр. ВС-389/36.** Адреса його сина в Черкасах не відома.

7/8-45 26 жовтня 1937 року нар. Станіслав Олексійович ЗУБКО (див. 1983, 7/8 і раніше). Його адреса в таборі: **342228, Донецька обл., Тельманівський р-н, сел. Мирний, уст. ЮЕ-312/1-9-92.** Адреса матері **ЛЕВИЦЬКОЇ Анни Наумівни: 252098, м. Київ, Дніпровська наб., 11, кв. 15.**

7/8-46 26 жовтня 1926 року нар. Петро Степанович САРАНЧУК (див. 1983, 7/8 і раніше). Його адреса в таборі: **281200, Хмельницька обл., м. Ізяслав, уст. МХ-324/58-2.** Адреса батька: **Тернопільська обл., Козівський р-н, с Конюхи.** Адреса брата **Богдана: 327053, м. Миколаїв, Корабельний р-н, сел. Корабелів, 18а, кв. 153.**

7/8-47 27 жовтня 1943 року нар. Йосип Михайлович ТЕРЕЛЯ (див. 1984, 6-18 і раніше). Його адреса з родиною (дружина Олена Тимофіївна, дочка Мар'яна — 1977 р. нар. дочка Калина — 1983 р. нар.) після звільнення: **295212, Закарпатська обл., Іршавський р-н, с Довге, вул. І травня, 9.**

АРХІВ САМВИДАВУ

У цьому розділі подаємо бібліографію творів і документів, опублікованих (або одержаних) у липні й серпні 1984 року. Всі вказані тут матеріали є в Закордонному Представництві Української Гельсінської групи. Бажаючи набути копії цих документів мають звернутися до редактора "ВІСНИКА РЕПРЕСІЙ В УКРАЇНІ".

7/8-48 Із ювілейного привітання Борисові Антоненку-Давидовичу шанувальників з Дніпропетровщини (вірш). — ж. *"Нові дні"*, No 413-414, липень-серпень 1984, стор. 3. Про Б. АНТОНЕНКА-ДАВИДОВИЧА див. 1984, 5-1 і раніше.

7/8-49 Степан Сапеляк, Б. Антоненку-Давидовичу присвячую (вірш, 9. 09. 79 — засл.). — ж. *"Нові дні"*, No 413-414, липень-серпень 1984, стор. 3. Про С. СЕПЕЛЯКА див. 1984, 7/8-14 і раніше.

7/8-50 Мати українця-католика прохає Папу Івана Павла II допомогти її синові (Телеграма на захист Валерія МАРЧЕНКА його матері Ніни МАРЧЕНКО) — ж. *"Церковний вісник"*, ч. 12, 24 червня 1984 р., стор. 6-7. Про В. МАРЧЕНКА див. 1984, 6-28 і раніше.

7/8-51 Борис АНТОНЕНКО-ДАВИДОВИЧ, Спогад про прийом Станіном української делегації 1929 року. — ж. *"Сучасність"*, 1984, ч. 7-8, липень-серпень 1984, стор. 4-12.

7/8-52 Похорон Бориса Антоненка-Давидовича (анонімне повідомлення очевидця). — ж. *"Сучасність"*, ч. 7-8, липень-серпень 1984, стор. 13.

7/8-53 Василь Стус, Колеса глухо стукотять (вірш). — газ. *"Українські вісті"*, № 28, 15 липня 1984 р. Про В. СТУСА див. 1984, 6-47 і раніше.

7/8-54 Скарга Б. Чуйка проти знеславлювання. — газ. *"Гомін України"*, № 29, 18 липня 1984 р., № 30, 25 липня 1984 р.; аз. *"Шлях перемоги"*, 8 липня 1984 р., 15 липня 1984 р. Про Б. ЧУЙКА див. цей вип. 7/8-40 і раніше.

7/8-55 Записки Різниченка. — газ. *"Українське слово"*, 22 липня 1984 р. Про П. РІЗНИЧЕНКА див. 1984, 3-27.

- 7/8-56** Листа передчасно померлих олімпійців СРСР. — газ. "Новий шлях", ч. 33, 18 серпня 1984 р.
- 7/8-56** Любовь ПОТЕХИНА, Что ждет Александра ШАТРАВКУ? — газ. "Новое русское слово", No 26563, 28 августа 1984. Про О. ШАТРАВКУ див. 1984, 6-41 і раніше.
- 7/8-57** АС No 5247. Лина Туманова, Открытое письмо "В защиту Степана Сапеляка" (вероятно, Москва, м. б. дек. 1983). — "Материалы самиздата" радио "Свобода", вып. No 22/84, 20 июля 1984 г. (5 стор.). Див. цей вип. 7/8-13 і раніше.
- 7/8-58** АС No 5259. Сообщение "Суд над Валерием Марченко (13 марта 1984 г.)" (Киев, вскоре после 14. 3. 84). — "Материалы самиздата" радио "Свобода", вып. No 23/84, 27 июля 1984 г. (12 стор.).
- 7/8-59** АС No 5265. Александр Шатравка, член Группы доверия, п/з. Письмо друзьям с благодарностью за моральную поддержку (г. Жанатас, Джамбул, обл., КазССР, учр. ЖД-158/3), апрель 1984. — "Материалы самиздата" радио "Свобода", вып. No 24/84, 3 августа 1984 г. (2 стор.).
- 7/8-60** АС No 5279. Главы 385 христианских семей. "Заявление" К. Черненко, в ООН, МАЮД и ВСЦ с просьбой помочь выехать из СССР (без места, не ранее июня 1984). — "Материалы самиздата" радио "Свобода", вып. No 25/84, 10 августа 1984 г. (7 стор.).
- 7/8-61** АС No 5281. 10 документов по делу об эмиграции Владимира и Нины Медниковых, Киев, 16. 9. 80. — 21. 2. 84. — "Материалы самиздата" радио "Свобода", вып. No 26/84, 17 августа 1984 г. (28 стор.).
- 7/8-62** АС No 5283. Сообщения об обысках, допросах, арестах, судах, о п/з в лагерях, ссылке и СПБ в феврале-июне 1984 (без места, не ранее июня 1984). — "Материалы самиздата" радио "Свобода", вып. No 26/84, 17 августа 1984 г. (10 стор.).
- 7/8-63** АС No 5285. "Приговор" Новоград-Волынского районсуда Сергею Бабичу и Николаю Радчуку, г. Новоград-Волынский, Житомирская обл., 4. 8. 76. — "Материалы самиздата" радио "Свобода", вып. No 27/84, 24 августа 1984 г. (10 стор.).
- 7/8-64** "Определение" Житомирского облсуда на кассационную жалобу Сергея Бабича, Житомир, 23. 8. 76. — "Материалы самиздата" радио "Свобода", вып. No 27/84, 4 августа 1984 г. (6 стор.).
- 7/8-65** Mykola Horbal, "Details einer sanduhr", "Beten wir um kraft, den glauben nicht zu verlieren". — Aus dem Ukrainischen von Anna-Halja and Marina HORBATSCHE. Kuratorium Geistige Freiheit, Bern 1984, 14 стор. Про М. ГОРБАЛЯ див. 1984, 5-35 і раніше.
- 7/8-66** Internements psychiatriques. — *Cahiers du Samizdat*, # 102, main 1984, стор. 4-12.

7/8-67 Vassily Tiouritchev: Appel pour sauver mon fils. —
Cahiers du Samizdat, # 102, mai 1984, стор. 21-24.

7/8-68 Le sort de Viktor Rafalski. — *Cahiers du Samizdat*, #
102, mai 1984, стор. 26-27. Про В. РАФАЛЬСЬКОГО див. 1984, 5-50
і раніше.

7/8-69 Carnets dun militant ouvrier (P. REZNITCHENKO). —
Cahiers du Samizdat, # 103, Juin-juillet 1984, стор. 12-22.

ПОКАЖЧИК ІМЕН

А

АБРУТЕНЄ Едіта 7/8-18

АВГУСТОВИЧ, міліціонер (м. Харцизьк Донецької обл). 7/8-9

АНДРОПОВ 7/8-17

АНТОНЕНКО-ДАВИДОВИЧ Борис 7/8-47, 7/8-48, 7/8-50

АНЦУПОВ Євген 7/8-19

Б

БАБЕНКО 7/8-5

БАБИЧ Сергій 7/8-63, 7/8-64

БАНДЕРА С 7/8-1

БАРАНЮК Іван 7/8-6

БАРАЦ-КОХАН Галина 7/8-18

БЕЗЗУБЕНКО Віктор Семенович 7/8-25

БЕРЕЗОВСЬКА Лілія Романівна 7/8-42

БЕРЕЗОВСЬКИЙ Василь Тарасович 7/8-42

БЕЛЯУСКЕНЄ Ядвіга 7/8-18

БІЛЯК Софія 7/8-18

БРЕЖНЄВ 7/8-1

В

ВИНОГРАДОВА 7/8-18

Г

ГЕЙКО-МАТУСЕВИЧ Ольга 7/8-18, 7/8-30

ГЕРАЩЕНКО Ігор 7/8-20

ГІТЛЕР 7/8-1

ГОРБАЛЬ Андрій 7/8-31

ГОРБАЛЬ Микола Андрійович 7/8-31, 7/8-65

ГОРЬОВИЙ Володимир Григорович 7/8-1

ГОРДІЄНКО Анна Ю. 7/8-38

Д

ДЕЛИДІВКА Володимир Петрович 7/8-15

ДОРОНІНА Лідія 7/8-18

Е

ЕЛЬБЕРТ Лев 7/8-11

Є

ЄСІП Роман Степанович 7/8-40

З

ЗЕЛЕНА Ірина 7/8-14

ЗУБКО Станіслав Олексійович 7/8-44

І

ІВАЩЕНКО Анатолій 7/8-8

К

КАМПОВ Павло Федорович 7/8-36

КАРПУК Віктор 7/8-23

КВЕЦЬКО Дмитро Миколайович 7/8-29

КВЕЦЬКО Марія Миколаївна 7/8-29

КОЗЛИК Ігор 7/8-12

КОРЯПНА Галина Данилівна 7/8-33

КОРЯПН Анатолій Іванович 7/8-33

КОРЯГІН Дмитро 7/8-33

КОРЯПН Іван 7/8-33

КОРЯГІН Олександр 7/8-33

КРУГОВИЧ Олександр 7/8-7, 7/8-9

КУХТЯК Михайло Євгенович 7/8-14

Л

ЛАЗАРЄВА Наталія 7/8-18

ЛЕВИЦЬКА Анна Наумівна 7/8-44

ЛЕВІН Яків 7/8-10

ЛИТВИНЕНКО Анатолій 7/8-41

ЛИТВИНЕНКО Василь 7/8-41

ЛИТВИНЕНКО Віктор 7/8-41

ЛИТВИНЕНКО Володимир 7/8-41

ЛИТВИНЕНКО Лариса 7/8-41

ЛИТВИНЕНКО Леонід Федорович 7/8-41

ЛИТВИНЕНКО Марія Михайлівна 7/8-41

ЛИТВИНЕНКО Михайло 7/8-41

ЛИТВИНЕНКО Наталія 7/8-41

ЛИТВИНЕНКО Олександр 7/8-41

ЛИТВЕНЕНКО Юрій 7/8-41

ЛІБЕРМАН Анна 7/8-41

ЛУЧКО Іван 7/8-41

М

МАЗУР Дмитро 7/8-13

МАКСИМОВ Олександр 7/8-32

МАКСИМОВА Галина Андріївна 7/8-32

МАЛИШЕВ Леонід Миколайович 7/8-43

МАРИНОВИЧ Мирослав 7/8-27

МАРЧЕНКО Валерій 7/8-34, 7/8-49, 7/8-58

МАРЧЕНКО-СМУЖАНИЦЯ Ніна Михайлівна 7/8-34, 7/8-49

МАТУСЕВИЧ Микола 7/8-30

МЕШ Яків 7/8-12

МЕШКО Юрій 7/8-23

МЕДНІКОВА Ніна 7/8-61

МЕДНІКОВ Володимир 7/8-61

МИНЬКОВ Вячеслав Вікторович 7/8-24
МИНЬКОВА Віра Іванівна 7/8-24
Н
НЕПОМНЯЩА Іда (Юдиф) 7/8-10
НІКЛУС Ельфріда 7/8-37
НІКЛУС МАРТ-Олав Юліусович 7/8-13
О
ОВСІЄНКО Василь 7/8-13
ОСІПОВА Тетяна 7/8-18
П
ПАВЛЕНКО Олександр 7/8-8
ПАЛАНІЙЧУК Іван Іванович 7/8-4
ПАЛАНІЙЧУК Лідія Степанівна 7/8-4
ПАПА ІВАН ПАВЛО II 7/8-49
ПАРЕК Лагле 7/8-18
ПАРИЦЬКИЙ Олександр 7/8-23
ПЄРАЦЬКИЙ 7/8-1
ПІДГОРОДЕЦЬКИЙ Василь Володимирович 7/8-2
ПІДГОРОДЕЦЬКИЙ Іван 7/8-2
ПОТЄХІНА Любов 7/8-56
ПРУДКОВ Олександр 7/8-12
Р
РАДЧУК Микола 7/8-63
РАТУШИНСЬКА Ірина 7/8-18, 7/8-20
РАФАЛЬСЬКИЙ Віктор 7/8-26, 7/8-68
РЕБРИК Богдан 7/8-28
РІЗНИЧЕНКО П. 7/8-54, 7/8-69
РОМАНЧУК 7/8-5
РУДЕНКО Раїса 7/8-18
РАСАВУК П. А. 7/8-5
РУСНАК Марія 7/8-23
РЯБО 7/8-10
САПЕЛЯК Степан 7/8-13, 7/8-14, 7/8-48, 7/8-57
САРАНЧУК Богдан 7/8-46
САРАНЧУК Петро Степанович 7/8-46
САРАНЧУК Степан 7/8-46
С-к В. 7/8-1
СЛОБОДЕНЮК Таміла Іванівна 7/8-30
СПИНЕНКО 7/8-35
СТАЛІН 7/8-50
СТЕЦЬКО Слава 7/8-14
СТЕЦЬКО Ярослав 7/8-14

СТОКОТЕЛЬНА Ольга Іванівна 7/8-31

СТУС Василь 7/8-52

ТЕРЕЛЯ Йосип Михайлович 7/8-47

ТЕРЕЛЯ Калина 7/8-47

ТЕРЕЛЯ Мар'яна 7/8-47

ТЕРЕЛЯ Олена Тимофіївна 7/8-47

ТУМАНОВА Ліна Борисівна 7/8-13, 7/8-57

ТУРЯНСЬКА Марія Михайлівна 7/8-39

ТЮРИЧЕВ Василь 7/8-67

Ф

ФАБРИКА Олександра 7/8-23

Ч

ЧЕПЕЦЬ Іван 7/8-23

ЧЕРНЕНКО К. 7/8-60

ЧУЙКО Богдан Михайлович 7/8-39, 7-53

ЧУЙКО Ірина 7/8-39

Ш

ШАТРАВКА Валентина Петрівна 7/8-38

ШАТРАВКА Михайло 7/8-22

ШАТРАВКА Олександр Іванович 7/8-38, 7/8-56, 7/8-59

ШЕПЕЛЬ Микола 7/8-8

Ю

ЮДИНЦЕВА Серафима 7/8-9

Я

ЯКИМЧУК Анастасія Григорівна 7/8-4

ЯКИМЧУК Іван Григорович 7/8-4